

Tribuna Nouă

REDACȚIA ȘI ADMINISTRATIA
Bulev. Regina Maria Nr. 18. Tipografia „Aradul”

INSERȚII
se primesc după tariful la
Administratia ziarului
și la toate agențiile de
publicitate.

Abonamente:
Pe un an . 780 Lei
Pe 1/2 an . 390 Lei
Pe 1/4 an . 195 Lei

3 Lei ex.

ZIAR POLITIC NAȚIONAL
Apare zilnic la orele 5 dimineața

3 Lei ex.

In ajunul răfuelei...

Arad, 7 Sept.

Chestiunile privitoare la România, cari se vor ridica în sesiunea Ligii Națiunilor ale cărei sedințe se țin la Geneva în momentul de față, au fost adeseori discutate în coloanele ziarului nostru. Nu ne rămâne deci decât să fixăm înfățișarea actuală Conferinței dela Geneva în ceea ce are ca mai caracteristic. Lumea așteaptă cu nerăbdare rezultatele acestei sesiuni pe care o consideră, prin împrejurările în care s'a deschis, ca un adevărat examen de capacitate al instituției cărora mulți îi prevede pentru viitor situațiunea strălucită de arbitru al lumii. În ordinea de zi a actualelor debateri figurează și alte chestiuni, d'stal de grave prin seriozitatea lor, ca de pildă chestiunea Mossulului în care de multă vreme mocnește un conflict între Turcia și Anglia — dar partea din ordinea de zi care atrage atenția întregii lumi diplomatice este procesul dintre România și Ungaria care formează piatra de încercare a sesiunii ce s'a deschis. Se va vedea acum, cu toate posibilitățile și elementele de judecată, utilitatea acestei instituții care se cheamă Liga Națiunilor sau inutilitatea ei ca adăugând încă o dificultate mai mult la rezolvarea situațiunii unei păci normale. Originea conflictului din România și Ungaria — în care de partea României se rialază și organismul politic internațional care se cheamă Mica Înțelegere dovedindu-și astfel perfectă ei îndreptărire — este cunoscută. Atât înainte cât și după regimul bolșevic care a fost cândva stăpân la Pesta, maghiarii n'au făcut altceva decât să nutrească, prin toate mijloacele posibile, ideea revanșei și a reînțregirii patriei maghiare iar obiectul principal al tendințelor irredentei gras întreținută dela Budapesta este România. Aceste aspirații temerare și visuri nebune au găsit la Budapesta, cuib de veșnică turburări și de permanente provocări. Faptele sunt îndajuns de notorii. Oficialii și neoficialii se agită prin întruniri cu caracter politic, prin creări de societăți patriotice, la tribuna Parlamentului, prin propagande în străinătate și de o formă reală visului de grandoare în care maghiarii au trăit întotdeauna, multă vreme aveau, dar care nu se mai poate implini niciodată. În timpul din urmă s'a arătat că oficialitatea maghiară înșă aduce cel mai mare aport pentru proiectata tentativă de a turbura pacea lumii. S'a dovedit că față de teritoriul și populația actuală a Ungariei, această țară are un buget cu totul exagerat, buget finanțat de un împrumut extern care n'a putut fi încheiat decât cu aprobarea prealabilă a României și a celorlalte state succesoare ale monarhiei austro-ungare. Există dovezi că, în loc de lucrări de refacere necesare nouilor condițiuni politice și economice ale statului ungar, oficialitatea dela Pesta a investit sume enorme pentru înarmări pe ascuns și pentru o propagandă pornită cu un aparat așa de mare și de complicat încât evidențiază dela sine că mare parte din împrumutul acordat de Aliați Ungariei serv-ște tendinței de a turbura pacea europeană. La Budapesta se subvenționează ziare, bănci, societăți așa zise artistice, culturale și sportive și orice alte manifestări cari au darul să întretină viu spiritul irredentist în teritoriile

cari au aparținut altădată statului ungar.

Aceasta este chestiunea pe care o va ridica România la Geneva, nu în interesul ei ci în interesul comun al păcii europene. Iarmată cu documente cari nu vor putea fi tăgăduite, România este încredințată că va găsi la Liga Națiunilor înțelegerea superioară care dictează curmarea imediată a acestei sări de lucruri. Soluțiunea cea mai simplă și mai eficace nu este alta decât să se încredințeze țrilor vecine învingătoare — adică Micii Înțelegeri — controlul militar interaliat care să supravegheze dela Budapesta, d'zar-marea Ungariei.

Față de atari perspective grave și pentru a încerca să le paralizeze, conducătorii statului vecin au introdus și sprijinit la Liga Națiunilor, p'ângerii împotriva României având de obiect înproprietărea și regulamentele școlare, chestiuni de legislație și administrație internă a unui stat, care se aplică fără deosebire tuturor cetățenilor lui.

Nu mai insistăm asupra acestor p'ângerii cari n'au nici o legătură cu acțiunea războinică a celor dela Pesta și cari, în nici un caz, nu scade nimic din gravitatea acestei acțiuni. Iauversunarea dușmanilor noștri este iasufletită și de constatarea pe care zilnic o fac guvernânții dela Pesta, că exproprierea în Ardeal a fost lovitura de măciucă pentru iredentia maghiară și că România se consolidează cu pași repezi.

Atitudinea României care este și a Micii Antante, este perfect de bine definită principal prin declarația primului delegat român dl. I. G. Duca, ministru de externe, făcută în prezua plecării dsale la Geneva:

„Mica Antantă, fidelă scopurilor sale, va întrebuița toată influența de care dispune spre a aduce o cât mai largă contribuție la opera de pacificare a Europei. Nu este în organizația politică actuală a Europei un factor mai profund interesat la menținerea și consolidarea păcii. Orice operă pacifică va avea asigurat concursul leal al Micii Antantă.”

Desființarea controlului financiar în Austria

GENEVA. — Comitetul austriac dela Societatea Națiunilor s'a întrunit sub președinția ministrului de externe britanic, Austen Chamberlain. Au fost d' față Painleve (Franța), Scialoja (Italia), Beneš (Cehoslovacia), Matsja (Japonia), Zimmermann comisar general dela Societatea Națiunilor, Dubois, președintele consiliului de administrație al societății de construcții elvețiene, Rist (Paris), și redactorul șef Lavton (Londra) experți.

Comitetul a luat cunoștință de raportul delegațiilor și experților, cu privire la situația economică din Austria. Toți membrii din comitet au exprimat satisfacția asupra acestui raport. Comitetul a exprimat părerea unanimă pentru desființarea controlului financiar. Mai departe să se acorde tarife de preferință. Cehoslovacia și Italia au fost de acord.

Congresul internațional de geologie

Congresul internațional de geologie din Lwow s'a ocupat în special de geologia Carpaților. Participă reprezentanții Cehoslovaciei, României, Jugoslaviei, Italiei, Spaniei și Japoniei.

S'a hotărât ca viitorul congres să aibă loc în România.

NOTE

O coroană istorică

Arad, 7 Sept.

S'a vorbit în ultimele săptămâni, că statul român ar cumpăra coroana păstrată la Viena a voevodului ardelean Ștefan Bocskay, spre a o oferi M. S. Regelui Ferdinand cu ocazia împlinirii a 60 de ani de viață.

Reproducem următoarea corespondență budapestană publicată în ziarul „Ellenzek” tratând despre coroana aceasta:

Coroana lui Bocskay, care a fost înfățișată publicului pentru prima oară la expoziția Otvos ce a avut loc la Budapesta în al nouălea deceniu din veacul trecut, face parte din tipul de coroane zise închise și este încrustată cu pietre scumpe, cu 70 smaralde și tot atâtea rubine, turcoaze și topaze. Este montată în aur iar în ce privește originea, data fabricației și caracterul ei artistic industrial sunt mai multe păreri.

Dintre autorii memoriilor de odinioară, un martor ocular, Szepesi Laczko Maxe care a fost de față și la încoronarea lui Bocskay (12—13 Nov. 1605) evalua coroana și sabia la 40,000 florini și spune că coroana este de origine grecească. La fel își dădu părerea și Bethlen Farkas, care scrie:

„Vineri la sârbătoarea turcilor, voevodul a primit să i se aducă împreună cu sceptrul coroana sa despre care unii afirmă că a fost coroana unui rege persian, iar alții că a fost a unui elen și încingându-se cu sabia care scilpea toată de aur și diamante și a pus coroana pe cap.”

Majoritatea izvoarelor consideră deci ca de origine grecească coroana lui Bocskay a cărei formă și tehnică se apropie mai ales de a mitrelor patriarhale din veacul XVIII păstrate la vistieria din Moscova (care abia se deosebesc de ale țrilor).

Cu toate că Ștefan Bocskay s'a exprimat deschis că consideră numea sa pe un „dar” coroana ce-a primit o dela Sultan, acest dar al sultanului a neliniștit totuși cercurile venetice. În „pacea vieneză” ce-a făcut-o Bocskay cu dinastia Habsburgică, și-a introdus un articol prin care „Bocskay nu socotea ca atare coroana dăruită lui care jignește drepturile țării și ale vechei coroane” Bocskay a voit prin testament ca după moartea sa coroana să se păstreze în vistieria țării și a încredințat cu păstrarea ei pe fiul său adoptiv Balint Drugheth de Homonnay, pe care l-a și desemnat să îl urmeze pe tronul voevodal al Ardealului.

Dar ca urmaș a fost ales în locul acestuia Sigmund Rakocz, Viena a voit să câștige cu orice preț coroana maghiară, a oferit lui Balint Drugheth de Homonnay titlul de conte și avere mare și după ce oferta a rămas fără rezultat, a adus o lege pentru confiscarea coroanei. Asta însă nu s'a mai putut întâmpla deoarece Drugheth murî, iar peste un an, 1610, palatinul George Turzo luă dela Saropatak coroana, dela copilul orfan al lui Drugheth numit Ștefan Coroana lui Ștefan Bocskay ajunge atunci la Viena.

Un discurs al d-lui Painleve

Datoria studenției

Geneva, 5. — Primul-ministru francez Painleve a ținut ieri un mare discurs paci-

fic, în ședința de închidere a „Uniunii universitare pentru Liga Națiunilor”.

După ce a salutat tineretul universitar, din care vor eși conducătorii de mâine ai soartei omenirii, d. Painleve a declarat că prima datorie a tineretului este să creeze Statele-Unite ale Europei și să împiedice re-venirea unor tragedii de felul aceleia, prin care a trecut omenirea acum de că-rând.

Datoria Ligii Națiunilor este nu numai de a înregistra convențiile și de a interveni în conflicte, ci mai mult de a crea o nouă mentalitate și o morală nouă în conviețuirca popoarelor. De sigur că aceasta nu se poate face de azi pe mâine, dar se știe că și primii aviatori ru fost luau în bătae de joc.

Congresul păcii

PARIS. — Dl. De Monzie a declarat la congresul păcii că vede în prezența delegațiilor germani, preluul pentru pregătirea unei păci favorabile.

Hindenburg călătorește

Călătoria președintelui Hindenburg în regiunea liberată din Ruhr va începe la mijlocul lui Septembrie, prin vizitarea localităților Bochum și Essen.

Lansarea unui mare incrucișător în Anglia

LONDRA. — S'a lansat cel mai puternic quirasat din lume „Nelson” care poate transporta 1500 combatanți. Intreținerea costă anual 200.000 lire sterline.

Dezorientarea Socialismului

Analizând debaterile congresului internațional socialist ținut zilele trecute la Marsilia, „La Temps” face următoarele observațiuni:

Socialiștii din diferite țări, afiliați la Internaționala II a susținut diverse teze la Marsilia, referitoare la politica de pace de care se preocupă astăzi lumea întreagă.

Dezorientarea a izbucnit în Anglia timp de zece luni, că socialiștii sunt acum la putere cu catolicii în Belgia și că în alte țări au influență fără a avea și răspunderile drecte s'ar fi putut constata deci de mult buna lor intenție în executarea unui program de pace. Dar se constată că acolo unde socialiștii pot influența politica externă, interesul național este predominant de tendințele și principiile internaționalei muncitorești.

Până în 1914, propaganda revoluționară se întemeia pe formula simplă acțiunea războinică: principiile lor s'au năruit subit. Încă războiul dovedit că sunt factori mai puternici de cât așa zisa solidaritate muncitorească ce ar determina acțiunea popoarelor.

Socialiștii germani au participat la acțiunea războinică: principiile lor s'au năruit subit. Iată că războiul nu se sfârșise, când șefii socialiști au relnceput a-și susține teoriile ce-ând o pace „fără învinși și fără învingători”. Socialiștii germani au făcut atunci sforțări pentru a relua contactul cu partidele socialiste din celelalte țări, când a fost evident că Germania pierduse războiul. Au urmat tratativele dela Kienthal și proiectul de conferință dela Stockholm.

După victoria aliaților și pacea justă stabilită prin tratatul dela Versailles, politica socialistă a luat o direcție de conciliere prematură cu națiunea responsabilă de catastrofa mondială și care deși învinsă nu voia să-și recunoască obligațiunile elementare.

Toate sforțările socialiste de șase ani încoace se rezumă la a face să se uite războiul și cei cari l'au aprins.

Pentru refacerea internaționalei muncito-

rești partidele socialiste din diferite țări, au dat socialiștilor germani direct sau indirect ajutoare în rezistența germană contra tratatului din Versailles, periclitând prin aceasta politica de pace generală.

Social-democrația germană deși sprijinită de socialiștii străini, ce rol are acum la țara lor?

Exclusă dela participarea în guvern, ea este redusă la o opoziție neputincioasă.

Totuși Internaționala II suține că prin ea se va desfășura politica de pace. Nu se risică oare a obține aceleași decepții ca în 1914?

În fața proiectului de garanții de pace în occident, care este atitudinea socialiștilor?

În discursurile rostite la congresul din Marsilia s'a dovedit profunda lor neînțelegeră. Deși totți admitt necesitatea Societății Națiunilor și proiectului care este emblema păcii internaționale, dezacordul este între ei evident.

Socialiștii englezi socot pactul de garanții drept un pericol contra Rusiei, subiect de noui conflicte; francezii și germanii sunt partizanii proiectului pentru că ei ar fi un pas mai mult spre organizația prevăzută de protocolul dela Geneva.

Dar argumentele lor diferă mult. Dezarmarea generală e cerută de socialiștii britanici ca de cei germani cari cer și revizuirea tratatului dela Versailles.

Francezii cer și dezarmarea morală, pe când cei din Anglia sunt în coarta tratatului de arbitraj.

Dar dezarmarea o cere și d. Stresemann care nu este socialist pe când țările aliate cunosc îndesjuș felul cum dezarmează Germania.

Cercetând bine se constată că Internaționala II care pretinde că conduce întreaga acțiune socialistă la Europa, n'are altă politică de pace decât aceea care tinde să favorizeze revizuirea tratatului din Versailles în favoarea Germaniei și a determina dezarmarea integrală în timp ce siguranța statelor de bună credință nu va fi d'plin asigurată.

FOILETON

Clipe de vară

E cald ca'n orele de vară,
Și peste tot se simte o moleșală.
Pe străzile albite de lumina soarelui
Țipenie de om.

Simt dogoreala pământului
Copt sub jărătucul de soare,
Ce și aburează bătrâneța — ca pâinea scosă
[din cuptor.

Și par'că totul ată pe lor,
Chiar praful se odihnește pe foile de pom.
Bătrânul vânt a cam greoi
Și doarme dus pe copierjuri
Doar timpul-și scurge veșnicia
Nepăsător și maledos
Cu soarele 'npreună, urmând alvia nemuririi...

Iar eu pe drumul izbăvirii
Îmi port povara mea de om.

E cald ca'n orele de vară
Și strada e pustie, de-mi pare o Sahară,
Căsuțele înșirate — o tristă caravană
Ce-i gata de plecare,
Blăcerica, — o cămăilă ce-și întinde gâtul avid
[de apă,

Iar coșul fabricii din depărtare —
Emtrui din povătae.

Upliu Popa Cherechean.

Balada celor ce-au învins...

În strigătul cocoșilor în zori
Sosim în chiole de 'nvingători...

Își ridicase vizața zid de stânci
Ne deschidea prăpăstiile-adânci...

Și rani săpa în piepturi de granit
...Dar noi cu pumni de fer le-am risipit...

O! nu 'ntrebați câți au căzut în drum!...
În pieptul nostru crește glasul lor...
Și 'n fiecare braț de 'nvingător
Se-ascunde brațul celor morți în fum...

În fulgerul izbânzii noi am scris
Balada celor ce-au învins...

Din rani adânci am smuls un Paradis...
Iar cei ce vor sosi pe drumul'n care
Învingătorii dormiți și-au stins
Făclia care îl mîna în zare...
Privind la cei căzuți în praf și'n fum
Putere uriașă vor sorbi
Și veacuri viitoare vor șopti...
O! nu 'ntrebați de ce căzura'n drum!...

CONST. GORAN.

Scrisorile lui Al. Vlăhuța

In căutarea originalității

În:ă o poezie ca aceasta să mi mai trimeti, dragă poete, și „Viața” îți va „acorda ospitalitatea” pe cari i o ceri, ba încă îți voi face s'un mic articol de introducere pe care l voiu intitulă „Orori pesimiste”. Până atunci îți păstrez opera în sertar. Nu te neliniști: versurile tale sunt fără păcat ca formă — și știu că asta mai ales te interesează — au epitetelor energice, pot zice chiar prea energice, rime bogate, cadență perfectă, în sfârșit un adevărat lux de calități tehnice. Ești mulțumit? Da, sună foarte frumoasă poezia ta, — dar ceea ce spui tu în această muzică de vorbe e așa de fals, în orice caz așa de odios, încât mai multă vreme am stat pe gânduri: să îți răspund ori să te las în plata Domnului.

Și iată că mă hotărâsc să îți răspund cu rizic de a-mi face din tine un vrăjmaș. Nu-mi mai pierd vremea să îți spun pentru ce fel de sentimente mă pregătea titlul poeziei tale: „Mamei”. Pentru mine cuvântul acesta, mamă, e prea scump și prea sfânt, ca să-l discut cu tine. Tu ești un răzvrătit modern, tu nu poți înțelege un biet suflet ca al meu, comun și

Banca Generală

(1564) a județului Arad Soc. Anon.

Arad, Strada Alexandri Nr. 1.
TELEFON 8-34. — TELEFON 8-34.

Face orice fel de operațiuni de bancă și bursă pentru țară și străinătate

Primește depozite spre fructificare.

Scout, reescont, încasări și plăți în toată țara.

Scrisori de credit asupra țării și străinătății.

Imprumuturi pe gaj de mărfuri și efecte etc.

Schimb de monede.

Arhitect diplomat T. CIOBAN

construiește edificii publice, particulare și stabilimente industriale. Execută tot felul de renovări și reparații. (1341)

Biroul: Strada Românilor Nr. 7.

Inainte de a cumpăra încălțăminte: vizitați prăvălia lui (1701)

IUSTIN OLARIU și Comp.

vis-a-vis de restaurantul „Melul Negru“, unde aflați depozitate ghete de prima calitate confecționate în atelierul propriu.

Cel mai eficient izvor de aprovizionare cu postavăii englezești veritabile.

Tot felul de căptușeli, cele de trebuință pentru croitorii în magazia mare permanentă. (1671)

BRITISCH IMPORT

Arad, casa Neuman, Bulev. Regina Maria 9.

România
Subprefectura județului Arad.

No. ad 8870/1925. (1720)

Publicațiune.

Pentru repararea edificiilor Cărmaziei de Cavalerie Regele Ferdinand I., se publică o nouă licitație minuendă care se va ține la Subprefectura județului Arad, în ziua de 22 Septembrie 1925 la orele 10 a. m. în conformitate cu dispozițiunile legii contabilității publice art. 70-80.

Depunerea garanției provizorii de 10% a sumei din ofertă se va adevăra prin recipisa anexată la ofertă, prin libel de depunere, prin acții garantate de stat, sau prin depunere de bani în numerar la Contabilitatea județeană.

Suma preliminară în deviz este de Lei 643.635.

Elaboratul tehnic, condițiunile de reparare și licitații se pot vedea zilnic în orele oficiale la Subprefectura județului Arad, camera No. 4. Arad, la 7 Septembrie 1923.

Subprefect: Dr. LAZAR (ss).

Inserții se primesc la Administrația ziarului.

Avizi! Cu onoare aduc la cunoștința onor. Public aradan și jur, că am cumpărat atelierul de lăcătar de artă și construcții „Elekes“, din Arad, Strada Grigore Alexandrescu No. 1. f. (Bercsényi Miklós u.). Măbind acest atelier și aranjându-l cu forțe de l-a calitate, îl voi conduce sub numele meu. Primesc comenzi de grăbi pt. circdoare, scări (trepte), balcoane, garduri la morminte din fer forjat și fasonat, sobe de pregătiri (cupatoare) cupatoare pt. cofetării și orișice ce fel de muncă în arta acestei meserii. Primesc repararea cântarelor și a greutăților. Rog sprijinul onorabilului public. **RUDOLF SCHWARTZ**, lăcătar de artă și construcții. (1726)

Situația financiară a României

Importantele declarațiuni ale dlui Vintilă Brătianu

D. Vintilă Brătianu, ministrul de Finanțe al României, a fost, întrebând de un redactor al ziarului „Le Temps“ asupra chestiunii datorilor interaliate, în clipa când diferitele state sunt pe cale să regleze această chestiune cu Statele Unite.

Vom reproduce părțile esențiale a acestor declarații. Iată ce publică „Le Temps“ din 2 Septembrie.

„Obligat să fac pentru a doua oară o cură la Royat, n'am vrut să părăsesc Franța înainte de a vedea pe câți membri ai guvernului francez, pentru a le expune chestiunile de interes comun între Franța și România.“

D. Brătianu spune că se va întâlni cu d. Duce la Geneva și încheie interesantele declarații astfel:

„Cât privește regularea datorilor interaliate, pot să spun că dacă chestiunea reparațiilor este rezolvită pe-o bază echitabilă și în spiritul real al tratatelor, dacă scaderile de capital și de dobânzi li vor fi de drept acordate, dacă facilități de plată li vor fi concesdate pentru a ține seamă de perioada necesară consolidării monetare și ameliorării schimbului său stabilizat dar depreciat, România va face toate eforturile pentru a da o soluțiune completă datorilor sale interaliate. Ținem să mai amintim că statul român, deși debitor al marilor

state aliate, mai este și creditorul lor pentru o sumă importantă prin sacrificiul special, pe care i-l-a cerut și pe care n'a evitat să îl facă, distrugând instalațiunile industriei sale petrolifere și reducând astfel, pentru câțiva ani, producțiunea principalei sale surse de energie.

„Adaog că nici această chestiune n'a fost aranjată și că prin urmare economia națională română n'a primit sursele necesare pentru a repara sacrificiile pe care le-a făcut.“

Am ținut să expun această situație — pe care o vom expune și guvernului respectivelor aliate, cari sunt creditorii noștri — în timpul când vom trimite comisiunea noastră în America.

D. altfel, oșind la București, voi face de acord cu ministrul de externe un raport consiliului de miniștri și vom anexa toate documentele necesare pentru a pune la punct această dublă chestiune. „Această publicație va fi tradusă în franțuzește și în englezește și va face cunoscut în străinătate, cât de clar posibil, punctul de vedere al guvernului român în aceste chestiuni.“

Bine înțeles că aceste probleme nu vor fi rezolvite în raport cu România de cât, în mod paralel, cu toate celelalte state cari su angajat negocierii în acest moment.“

Școala de Contabilitate și educația cooperatistă din Lugoj

In Lugoj funcționează Școala de Contabilitate și Educație Cooperatistă, înființată de Direcțiunea Generală a Centralei Bancilor Populare, din Ministerul Muncii Cooperății și Asigurărilor sociale, de a pregăti contabili pentru băncile populare, cooperativele de tot felul, federale, precum și revizori-contabili la federale.

In această școală se primesc elevii cari au absolvit cel puțin cursurile primare și cu etatea între 15-19 ani și de la 23 ani în sus.

Sunt preferiți cei cu studii secundare și cei recomandați de vre'o unitate cooperatistă. Elevii fac conform regulamentului: 9 (nouă) luni cursurile teoretice, apoi 6 (șase) luni practică la o bancă populară, cooperativă sau federală, iar la urmă încă 2 (două) luni cursuri de completare, în urma cărora dau examenul pentru obținerea diplomei de contabili.

Absolvenții cu diplomă ai acestei școli se bucură de reducerea stagiului militar, făcând armata numai un an.

Elevii stau în internat și plătesc la intrare suma de 100 Lei taxa de înscriere. Se primesc și elevii externi plătiți 200 lei lunar.

Pentru întreținerea în școală pe timpul duratei cursurilor teoretice, elevii vor plăti: în numerar lei 3500 — și următoarele alimente: 100 kg. făină pentru pâine; 30 kg. făină de grâu nule; 10 kg. untură; 5 kg. zahăr; 10 kg. ceapă; 50 bucăți ouă; 100 kg. cartofi; 10 kg. fasole; 10 kg. diferite zarzavaturi (morcovi pătrânel etc.) și 4 kg. sâmbura de rufe cei din regiuni îndepărtate vor plăti taxa numai în bani.

Costul întreținerii fie în alimente ori bani, se achită întotdeauna înainte pe trei luni.

Totodată elevii vor aduce și următoarele pentru folosința lor: o piapomă, perină și albături pentru pat, 4 (patru) rânduri de schimburi, o lădiță cu încălțăminte pentru oăstrat lenjeriile, încălțăminte, cărțile și rechizițele trebuincioase.

Cererile de înscriere, semnate de părintele candidatului, (când este minor și de candidat când este major), se vor înainta Școlii

de Contabilitate și Educație Cooperatistă în Lugoj, cel mai târziu până la 20 Septembrie a. c.

Pe lângă cerere se vor alătura și următoarele acte:

1. Actul de naștere.
2. Certificatul de studii ce le are;
3. Un certificat din partea primăriei, că are partere bună;
4. Actul de vaccinare și eventual o recomandare de la o bancă populară sau cooperativă.

Direcțiunea școlii a fixat data trecerii examenului de admitere la 26 Sept. a. c. care constă din:

O lucrare scrisă în limba română din care să se vadă că elevul cunoaște și aplică regulile ortografice, modul cum scrie (migrafia); o lucrare scrisă la matematică (o problemă de geometrie) și o teză la școala primară; un examen oral din citire și aritmetică.

Situația politică externă a Bulgariei

SOFIA. — Sobrania a primit proiectul de rezoluțiune, care condamnă atentatele politice întâmplate în ultimul timp și aprobă măsurile energice acceptate de guvern față de atentatori. Ministrul Calfov a declarat, că, Bulgaria de prezent se află în cele mai bune relații politice cu vecinii săi. Situația politică externă a Bulgariei e foarte bună.

In jurul zonei române din Salonic

Atena, 5. — Continuă se dau știri din Belgrad la Rom, că Grecia ar fi cedat o zonă liberă la Salonic, României.

Până în momentul de față, nimic nu s'a aflat aici, în afară de zvonul, că România ar dori o atare zonă.

Tratamentul confesiunilor în Ungaria

La 25 August s'a ținut în orașul Kecskemet din Ungaria congresul Uniunii preoților reformați, deschis de faimosul episcop Baltazar, care a întreprins anul trecut un turneu de propagandă în Statele Unite pentru „apărarea minorităților“ din Austria.

Din discursul de deschidere al aceluș prelat se vede clar că regimul pe care ungurii îl pretind în țările succesoare față de confesiuni diferite de cei pe care-l aplică la ei acasă.

Episcopul Baltazar a declarat textual în acest congres, că situația confesiunilor reformate în Ungaria nu corespunde spiritului Statelor moderne, care asigură un tratament egal tuturor confesiunilor și care în Ungaria este codificat dela anul 1848.

În Ungaria, actualmente domnește spiritul reacțiunii care stănjenește scopurile fixate de legea anului 1848.

Ajutorul ce se asigură înainte din partea Statului, școlilor reformate a fost redus la mod arbitrar. Autonomia acestor școli a fost înfrântă iar salariile personalului didactic administrat în mod autoritar. A fost suprimat și favorul corăndențelor oficiale de fi scutite de taxe. Toate acestea înseamnă o umiitoare degradare pentru această confesiune, ajungând să fie în ciuda legilor existente o confesiune declarată victima a unei nopți a Sf. Bartolomeu fără sânge.

Mai mare este persecuțiunea ce au îndurat cetățenii de această confesiune întrucât sunt funcționari publici, căci numărul lor este o parte de a corespunde proporției care stă populația de confesiune reformate față de întreaga populațiune a țării.

Consiliul Societății Națiunilor discută conflictul turco-englez

GENEVA. — Ministrul de externe Turciei răspunde în ședința de după amiază expunerilor făcute de ministrul Angliei accentuiază că Marea Britanie nu are nevoie pentru propășirea și siguranța sa de regiunea Mosul care prezintă mare însemnătate pentru Turcia. Guvernul turc nu are de gând să renunțe la o regiune care aparține de drept.

Briand încheie în urmă discuțiunea și mulțumește Comisiunii Societății Națiunilor pentru munca sa dezinteresată.

Consiliul s'a întrunit în urmă în ședință secretă luând parte și ministrul Turciei precum și Muir-Bey ambasadorul Turciei la Berlin.

Această ședință a hotărât să numească un comitet care va face propuneri pentru rectificarea de luat în rezolvarea chestiunii Mosul. Comitetul va cuprinde pe Quinones de Leoa (Spania și Guaymy Uruguay).

BERLIN. — Membrii coloniei turce din Berlin au demonstrat astăzi în fața ambasadei turce cerând să se atribue Turciei localitatea Mosul.

Bulgaria la ședința Ligei Națiunilor

SOFIA. — Delegații Bulgariei a Ligei Națiunilor din Geneva sunt ministrul de externe Calfov, deputatul Madraroff și Daniloff.

Târg de mostre în Lemberg

VARSOVIA. — Eri, în prezența guvernului și a corpului diplomatic din Varșovia s'a deschis târgul de mostre din Lemberg.

plin de „eresuri“. Cel puțin, așa ai vrea să te judecăm, după aerele pe cari ți-le dai. Dar poate că te-au îmbătat rimele, cuvintele sonore, — știu cât de perfid e versul... Poate că n'ai fi îndrăznit, poate că niciodată nu ți-ar fi venit să spui în bună și cinstită proză: „Mamă, ești o criminală. Pentru o clipă de „bestială“ plăcere, ai „hărăzit un nou rob durerii“. Eu, chiuluit de azi și de totdeauna, sunt rodul desfătării tale. Ah, cum să vrea să te vad plângând și tremurând de căință și de rușine, sub biciul blestemelor mele!“

Iată ce ai spus în cele douăsprezece strofe. Nu știu dacă fiind, căreia îi dedici poezia, trăește. Dar în momentele acestea sub impresia acestei poezii, fără să vreau, mă gândesc la tine și la mama ta. Te văd copil mic în brațele ei. O văd legănându-te ca să te adoarmă, lipindu-și obrazul ei de-al tău, încântându-se de primul tău suris, de primele mișcări, de primele frimurii de vorbe, pe cari numai ea le pricepe. Câte nopți de pază la căpătâiul tău, când erai bolnav și răți ani de neadormită grijă până să te vadă mare! De pași tăi, de gândurile tale, erau legate toate speranțele, toată dragostea, toate emoțiunile vieții ei. Și ce mândră a trebuit să fie ea de talentul tău, de acest talent, pe care astăzi îl încerci pe cele mai monstruoase versuri ce s'au scris vreodată...

Ești tu în adevăr așa de „pervertit de

dureri“ cum spui; ori te faci? Nu, nu se poate să fi simțit vreodată ură pentru mama ta. Mai degrabă cred că ai vrut să ne sperii cu inima ta alffel croită, cu chipul tău de a gândi și de a simți cum n'au mai gândit și n'au mai simțit alți oameni pe lume.

Află însă că n'ai speriat pe nimeni, află că asemenea „blesteme“ s'au mai rimat și de alți poeți, cu aceeași sforțisă de vorbe și, crede-ma, cu aceeași lipsă de succes. Căci, dragul meu, ca să-ți guzi poezia, trebuie să deștepi în mine aceleași sentimente de cari ți-a fost plină inima, prea plină, și ai căutat de nevoie să le torni în versurile tale. Și n'au ai, dacă ți-ai în chipul că în tot publicul românesc se vor găsi cioci „detracți“, cari să susțină și să creadă că mama lor a fost o criminală pentru că i-a născut.

Te asigur că nu cu astfel de monstruoșități îți vei deschide drumul la nemurire. Și Eminescu a fost un suflet amărit și el a avut momente de revoltă, dar câtă blândețe și câtă pietate e în melancolia lui când zice:

„O mamă, dulce mamă din negură de vreme
Pe freacățul de frunze la tine tu mă chemi,
De asupra cripei negre a sfântului mor-
[mânt“...“

Vezi, eu aș putea, cu datele pe cari le am

despre viața și firea ta, să-ți dovedesc „pesimismul“ tău nu e de loc sincer. Te însă să crezi că-ți șade mai bine să pesimist și că în direcția aceasta vei găsi mai multă originalitate ca poet. Dar, interesul talentului tău, te sfătuiesc ca să cauți alte căi pentru descărcarea revoltelor, sincere sau prefăcute. Nu pierde vedere că mai întâi trebuie să fii uman numai de aci încolo să vezi dacă ești poet. Nu pot străbate și nu vor ajunge niciodată gândurile tale la adevărată poezie, decât trecând prin suferințele noastre.

Crezi tu că e nevoie să te îmbraci în lea unei bestii ca să-mi arăți că ești „ginal“? Crezi tu că brutalizând sentimentele noastre, batjocorind iubirea și pietatea noastră, ne vei face să vedem în tine geniu revoltat și să te admirăm?

Nu, dragul meu, publicul, din fericire, departe de a fi așa bolnav, cum ți-l închipui.

În ce simțim noi, în durerile și curriile noastre, în amestecul și fierbentul pasiunilor noastre, aici și numai aici e poezia mare, adevărată și eternă. Caut-o, alege și smulge-o de aici, dacă poți. Dacă nu, astâmpără-te.

Să nu crezi că-am vrut să te supăr. Țin încă să-ți rămân prieten. O dovadă centă despre aceasta o poți vedea în faptul că nu ți-am publicat poezia.

Până unde?...

O ieșire minoritară temerară, contra unor industriași fruntași români din Arad

Arad, 7 Sept.

Din presa minoritară de dincoace de Carpați am aflat, că redacția unei gazete ungherești cu numele: „Temesvári Iparosok Lapja“ („Jurnalul Industriașilor din Timișoara“), a distribuit atât presei ungherești din țară, cât și membrilor „Reuniunii Sindicatelor Industriale“, o circulară în care acuză pe dl Maxim I. Vulcu, mare industriaș din Arad și președintele acestei reuniuni și pe dl Ștefan L. Feier, membru în Sfatul central al acestei reuniuni, că su trădat interesele reuniunii și al membrilor ei. Trădarea constă din împrejurarea, că numiții domni au lăsat fără nici o replică apostrofarea afirmativă a dlui Iliescu, făcută în calitate de președinte al congresului comercianților și meseriașilor români ținut acum în vară la Cluj. În acea apostrofare dl Iliescu ar fi trimbat de neoloi, iredenți și nedemni de încredere, pe industriași minoritari și ar fi propus ca în viitor numai meseriașii și industriașii români să capete dela stat ajutoare; iar dela industriașii minoritari să se retragă mașinile imprumutate de stat și să se distribuie, atât acestea cât și cele din viitor, exclusiv numai românilor. Mai departe, zice circulara, că în același congres s'ar fi propus, ca industriașii minoritari să nu li se recunoască dreptul de a fi membrii la Camera de Industrie și Comerț.

Cităm în rezumat pasajele de acuză, rostite, după cum spuneam mai sus, afirmativ de dl Iliescu.

În momentul când scriem aceste știri nu suntem în situația de a le controla, căci ne lipsește textul original al hotărârilor luate de congresul cu pricina, ținut la Cluj. Ceea ce căutăm însă, și nu putem afla deloc în circulara fulmineantă, este logica în baza căreia poate fi făcut responsabil dl Vulcu — un om bând și paucic, pe care nu l'asionează politica — pentru vorbele rostite de dl Iliescu — care după cum știm noi a aranjat congresul prezidat de dsa și care a vorbit la el acasă pe propria răspundere. Noi încă suntem aderenți păcii interne și a înțelegerii reciproce între români și minoritari și oricât de justă ar fi în fond cererea formulată de dl Iliescu, nu aprobăm forma nechezăută în care s'a făcut — dacă se va fi exprimat așa precum o redă circulara agitatoare, plecată din Timișoara.

Dar cu toate acestea nu aflăm cu nimic justificată cererea acea anonimă, care pretinde nici mai mult nici mai puțin, decât demiterea cu forța (»Röszakosan») a dlui Vulcu din prezidenția și răpirea (»fosztass») calității de membru în consiliul dela dl Ștefan L. Feier, pe care cer să'l și excludă din reuniune. Nu știm la ce să ne oprim, la violența limbajului sau la cutezanța pretențiilor. Și una și alta sunt revoltătoare și reclamă o intervenție grabnică și drastică, pentru readucerea la realitate a scribitorilor anonimi, cari cum se vede nu și dau seama de situația lor geografică și politică. Acei eroi își formulează pretențiile absurde, luându-și față de români aere de autohtoni într-o patrie micșorată (ungurește el zc »szukébbkoru hazánk»). Stați domnilor puțin, să ne lămurim. Noi așa știm că patria

noastră e România Mare, care după cum li spune și numirea s'a mărit. Dvs'ă vorbiți de-o patrie micșorată. Mă rog, despre care țară e vorba? Pe meleagurile cărei țară își are stabilit domiciliul autorul acelei circulare temerare? Auz? Ori acela scază este tipărită afară de hotarele țării? Sesizăm autoritățile polițienești, că în baza acelei circulare (noi o avem în rezumatul apărut în ziarul „Ellenzek“ din Cluj, Nr. 202 dela 6 crt.) să stabilească cetățenia autorului și identitatea personală, de care va fi trebuință în viitorul apropiat.

Știrile tendențioase și comunicatele exagerate apărute în presa minoritară, cu privire la plângerile formulate de minoritarii noștri la Societatea Națiunilor din Geneva, vor fi zăpăit pe autorii circulare. Ei acuzând pe cei doi români membri în Reuniunea Corporațiilor Industriale, că ar face politică în sânul reuniunii, nu au dovedit cu nimic acest lucru; în schimb din șirele lor reiese, că tocmai cece formulează acuzele, fac politică, și încă o politică idioată, care le aduce numai buclucuri pe cap.

Avem și noi în Arad specimene din aceste industriași neastâmpărați cari fac politică, în organismul Reuniunii Corporațiilor Industriale, unul e dl Moskovits, căruia i am transmis un avertisment prin Nr. din 29 Aprilie a. c. al ziarului nostru, și al doilea este un colaborator al ziarului „Mu kaadok Lapja“ din Arad. Din stilul și conținutul articolelor sale, bănuim că e tocmai dl Șofalvi (siovac), fostul secretar al Corporației industriașilor din Arad. Cum vedeți ambii unguri „neaoși“, mai mari unguri decât Horthy.

Oamenilor aceștia trebuie să le ținem mai des lecții despre îndatoririle și obligațiile cetățenești, ca să nu cadă în ispită politică, unde se cere altă pregătire, decât cea de croitor ori dascăl. Acestora trebuie să le spunem că locul dlui Vulcu și Feier este tocmai acolo unde sunt. Ei trebuie să fie o santinele permanentă românească în aceea corporație care stă sub acutul l-gilor românești, căci altcum Moskovits denaturează menirea economică a acelor corporații. Îndesebi suntem recunoscători dlui Feier pentru curajul și priceperea cu care apără interesele românești, pretutindenea unde ia parte în mișcările industriașilor. Dsa reprezintă nu numai interesele de breasă, ci prin atitudine sa conștientă apără și interesele superioare românești, și cine îl atacă, ori vrea să'l excludă va găsi la spatele Dsăle întregă opinia publică românească.

Apoi vă întrebăm, până unde voiți să ajungeti, la adăpostul indulgenței noastre? Nu ați avut destul timp să vă familiarizați cu stările noi? Nu vă dați seama, că în România mare nu poate exista nici o corporație ori instituție, în care nu pot avea un loc românii? Până când continuați cu provocările și insinuările? Nu vă dați seama că răbdarea noastră poate avea capăt, și atunci vom reface fără voia unora instituțiile cari periclitează consolidarea și turbură armonia internă.

Spectator.

Administrative

Rugăm în mod deosebit pe toți abonații noștri, fie din localitate, fie din provincie, să ne încuștințeze imediat când văd o neregularitate în privința primirii regulate a ziarului nostru.

— Onorații noștri abonați cari sunt în restanță cu plata abonamentelor sunt rugați respectuos să binevoiască a-și aduce conturile în ordine.

Vizita ziaristilor Greci în România s'a amânat

ATENA. — Anunțată vizita ziaristilor greci în România s'a amânat pentru altă dată, din cauza morții președintelui asociației presei.

Vizita lui Amundsen la Roma

Roma, 3. — Amundsen a luat contact cu ministerul aeronauticii. A vizitat stabilimentele pentru construcția avioanelor. Aduce laude activității și înaltei valori tehnice italiene.

A fost primit în armă de dl Mussolini.

Opinia publică din Grecia despre presa din Belgrad

Atena 5. — (Radior). Presa greacă își păstrează sângele rece în fața atacurilor presei sârbești. Ea relevă numai că aceste atacuri sunt nedrepte.

Chestiunea greco-sârbă la Geneva

Atena 5. — Se anunță din Geneva că au avut loc consfătuiri particulare între delegațiunea engleză și franceză în privința convenției greco-sârbe.

Sunt speranțe, că se va găsi o soluțiune care să poată fi acceptată de ambele părți.

Sporirea taxei vamale de import la cărbuni

Printr'un jurnal al Consiliului de Miniștri s'a hotărât sporirea taxei de import la cărbuni de ori ce fel dela 65 lei la 400 lei tona. Noua taxă vamală de import la cărbuni trebuia să intre în vigoare imediat. Eri dimineață însă în urma unei cereri prezentate ministerului de industrie și comerț de către un importator de cărbuni, s'a admis ca cărbunii intrați în vamă, până la 12 Septembrie a. c. să mai beneficieze de vechea taxă vamală de import de 65 lei la tona de cărbuni. Decizia de mai sus a fost comunicată imediat și direcțiunei generale a vamilor din ministerul de finanțe, spre a se lua măsurile în consecință.

x — În Cinematograful **Mal Muresului — 2 reprezentări** — Miercuri și Joi se va reprezenta „Potasch și Perlmutter“ comedie în 6 acte, și un adaus de primul rang. Inceperea la orele 8 și 9½, precis.

—00—

Spre echilibrarea economică

Exportul merge crescând

Din datele statistice culese și publicate de direcțiunea statisticii generale a finanțelor și comerțului, exterior, totalul importului și exportului țării noastre în cursul anului 1924 se cifrează la: 801.427 tone la import reprezentând o valoare în lei de 26.192.449.394 și la 4.731.848 tone la export reprezentând o valoare în lei de 27.823.601.568. Din aceste cifre se poate vedea că atât cantitativ cât și din punct de vedere al valorilor balanța este favorabilă. Cantitativ, această balanță este în favoarea noastră cu 3 milioane 930.054 tone iar din punct de vedere al valorilor deasemenea ne este favorabilă cu mai bine de un miliard și jumătate de lei.

Deși rezultatele primului semestru al anului 1924 nu erau defavorabile în ceea ce privește valorile, se constată că excedentul semestrului al doilea a acoperit deficitul celui semestru dând pentru întregul an 1924 excedentul de 1.631.152.174 lei. Acest excedent este de altfel explicabil prin aceea că țara noastră fiind agricolă, exportul este mai activ în ultimele șase luni ale anului. Rezultă deci din aceste cifre că producțiunea României în comerțul de export merge sporind. Este o stare de prosperitate continuă care s'a afirmat de altfel și în primul trimestru al anului 1925, după cum am arătat într'un articol anterior.

Vom reaminti că importul și exportul României în primele trei luni ale anului 1925 se prezintă astfel: 207.578 tone import reprezentând o valoare în lei de 7.198.898.177 și 924.624 tone export reprezentând o valoare în lei de 6.581.032.763. Deasemenea vom arăta, pentru a ne da seama și mai bine de prosperitatea producțiunei că întregul export și import pe anul 1923 a înregistrat următoarele cifre: Importul cu 699.124 tone în valoare de

19.516.026.000 lei; exportul cu 4.900.737 tone în valoare de 24.594.747.000 lei.

Direcțiunea statisticii generale a finanțelor și comerțului exterior, publică numai aceste cifre, urmând să facă o analiză mai amănunțită cu ocazia publicațiunei definitive, când se va arăta și comerțul pe țări.

Deocamdată se constată că principalele categorii de mărfuri de o valoare mai mare din care am importat, sunt următoarele: textilele, vegetalele și industriile derivate, metale, lucrări de metale și alte produse miniere; lăună, pânuri, lucrări din aceste materii; mașini, mătase și lucrări de mătase; confecțiuni; fructe, coloniale, vehicule, hârtie, piei, reprezentând 601.952 tone și o valoare în lei de 21.910.139.543.

Din acestea local de frunte i-l ocupă metalele și alte produse miniere, reprezentând 458.683 tone și 5.206.853.660 lei, vin apoi textilele cu 39.660 tone, mașinile cu 30.404 tone, fructele și colonialele cu 27.394 tone, hârtia cu 20.552 tone, confecțiunile cu 8.513 tone, mătasa 839 tone.

Din celelalte douăzeci și cinci de categorii care însumează 199.475 tone adică aproape 25% și cu o valoare de 4.282.309.851 lei, am importat mărfuri mai puțin de o jumătate miliard din fiecare categorie.

În ce privește exportul, care după cum am spus se cifrează la peste patru milioane și jumătate de tone și peste 27 miliarde de lei, ordinea produselor a fost următoarea: S'a exportat: cereale și derivatele lor 1.414.330 tone în valoare de 12.214.415.011 lei, lemne și industrii derivate 2.483.377 în valoare de 5.356.504.897 lei, petrolul și bitumuri 437.914 tone în valoare de 3.375.370.589 lei, animale vii 69.796 tone în valoare de 2.835.594.252 lei, legume, flori, semințe și părți de plante 77.235 tone în valoare de 1.355.883.705 lei și produse animale alimentare 13.461 tone în valoare de 730.015.900 lei. Celelalte categorii prezintă o mică însemnătate în exportul nostru.

În rezumat, în cursul anului 1923 am înregistrat la import 699.124 tone în valoare de 19 miliarde 516.026.000 lei și la export 4.900.737 tone în valoare de 24.594.747.000 lei, în cursul anului 1924 am înregistrat la import 801.427 tone în

valoare de 26 miliarde 192.449.394 lei și la export 4.731.848 tone în valoare de 27 miliarde 823.601.568 lei, iar în primele trei luni ale anului 1925 am înregistrat la import 207.578 tone în valoare de 7 miliarde 198.898.177 lei și la export 924.624 tone în valoare de 6.581.032.763 lei.

Excedentul de mai bine de un miliard și jumătate lei realizat la exportul pe anul 1924 față de anul 1923 și cifrele exportului pe primele trei luni ale anului în curs sunt indiciile prosperității noastre economice, care merge crescând.

—00—

Bibliografie

A apărut în editura „CARTEA ROMÂNESCĂ“:

Pagini Alese No. 192: „Istoria prea frumoșului Arghir și a prea frumoșei Elena“, de Barac Ion. Prețul Lei 3.

Pagini Alese, No. 193: „Melentea“, de Ion Agărbiceanu. Prețul Lei 3.

Pagini Alese, No. 194: „Pui de lei“, de Nenișescu Ion. Prețul Lei 3.

Biblioteca Minerva, No. 52: „Nuvele Arabe“, de Miriam Harry, traducere de N. Pandelea. Prețul Lei 5.

Biblioteca Minerva, No. 118: „Povestiri extraordinare“, de Edgar Poe, trad. de N. Dascovici. Prețul Lei 5.

Cunoștințe filosofice, Seria C., No. 22: „Sp. C. Haret“, de I. Simionescu, profesor univ. Prețul Lei 4.

Cunoștințe filosofice, Seria A. N. 27: „Reumatismul și Arterioscleroza“, de dr. N. Căhănescu. Prețul Lei 4.

„Oraș din România“, cu 62 figuri, de I. Simionescu, prof. univ. Prețul Lei 80.

Biblioteca Minerva, No. 181: „Povestiri și Nuvele“, de Charles Nodier, trad. de N. N. Răutu. Prețul Lei 8.

Pagini Alese No. 196: din scriitorii români de Ion Adam „Sub Arșiță“. Prețul Lei 3.

Pagini Alese, No. 159: „Clocotii vechi și noi“, de Filimon Nicolae. Prețul Lei 3.

Se află de vânzare la toate librăriile din Țară.

Ultima oră

În jurul alegerilor pentru Camera de Comerț

— Naționaliștii au voit să candideze dar n'au găsit tovarăși —

Arad, 7 Sept.

Alegerea pentru Camera de Comerț și Industrie în orașul nostru, care s'a fixat pe ziua de 13 Septembrie și care se va face fără emoțiuni din cauză că s'a prezentat numai o singură listă de candidați, au totuși oare-cari dedesubturi picante cari fac ocolul cercurilor politice din oraș.

Auune se știe acumă precis că naționaliștii au voit să candideze și că în scopul acesta încercau anumite tratative încă deacum vre-o zece zile.

Decepționați de faptul că în sânul negustorimii au găsit cu totul o altă atmosferă decât cea făcută de ei la Camerele Agricole cu ajutorul propagandei bolșevice, naționaliștii au mers până acolo încât au cedat unui grup de comercianți minoritari un număr de 22 de locuri din 40 numai să convină a face listă comună.

Ar fi fost de văzut capul delegaților naționaliști atunci când au fost respinși categoric și fără discuție!

Un triumf al României la Liga Națiunilor

Genova, 5. — La ordinea de zi a ședinței publice de azi după-amiază a figurat ca prim punct petiția coloniștilor unguri din Banat și Transilvania, contra guvernului român, în chestia exproprierei moșiilor.

Delegatul României d. N. Titulescu, a expus într'un lung discurs punctul de vedere al guvernului român.

D. Titulescu asigură, din capul locului, că România și-a îndeplinit fidel toate obligațiunile, care i au fost impuse de tratatul minorităților și niciodată nu se va lăsa influențată de considerațiuni cari își au origina în trecut. Principiul suprem de care România ține seama în toate acțiunile ei de ordin politic intern, e fost să dea satisfacție absolută tuturor popoarelor cuprinsă în frontierele sale.

D. Titulescu a făcut apoi o largă expunere despre severul tratament al minorităților din Ungaria înainte de război, afirmând, ca voce tare, că nu numai supușii unguri n'ar fi ajuns niciodată la drepturile ce le au azi supușii români, ci și că acei coloniști cari azi în fața Ligii se plâng acuzând guvernul român de abuz și nedreptate, ei înșiși n'ar fi ajuns în Ungaria la drepturile pe care le au azi.

Chestia coloniștilor propriu zis oferea dela început mari dificultăți guvernului român, deoarece la luarea în posesiune a regiunilor respective s'au găsit că cadastrul n'au fost complete lăsdând nelămurite multe chestiuni privitoare la pământul și drepturile de proprietate.

Adresa coloniștilor atacă mai ales legislația agrară din România. Ținem să relevăm, că ea e fost inspirată de principii, sfinte azi omeniului întregi, că a fost călădită pe principii dreptății sociale, prin care 100.000 de țărani sclavi și-au primit

propriul lor pământ, devenind țărani independenți.

Pe urmă d. Titulescu a combătut fiecare punct în parte din petiția coloniștilor, arătând, prin interpretarea și citarea pasajilor respective din legea agrară, lipsa de temei a acuzațiilor ce se aduc României și mai ales că numai 60 la sută din coloniști au avut de suferit exproprierea.

În fine d. Titulescu a declarat că nu poate nicidecum fi vorba de un tratament excepțional al coloniștilor ungurici de proceduri inechitabile față de o parte sau alta a populației. În nici un caz România nu se poate obliga la niște măsuri contra dispozițiilor stricte ale legilor agrare în vigoare.

Însă pentru a și arăta generozitatea față de cei 2300 coloniști, România este dispusă să le plătească, în bloc, suma de 700 mii coroane aur, suma care nici decum nu trebuie pusă în legătură cu reforma agrară ci considerată ca o faptă izolată a guvernului român.

Delegatul Braziliei, Mello Franco, luând cuvântul, a dat o lămurire completă consiliului asupra acestui litigiu pendinte de un timp îndelungat în fața Ligii. A terminat cu propunerea că concluziile dlui Titulescu trebuiesc acceptate.

În urma acestei propuneri, Consiliul, cu unanimitate, a adoptat punctul de vedere al României.

D. Painleve, ca președinte, și-a exprimat satisfacția că prin această hotărâre Consiliul Ligii a rezolvat definitiv una din cele mai delicate chestiuni menite să aibă urmări nepăcâte pentru toți cei interesați

INFORMAȚIUNI

Ministrul Sănătății publice la Arad

Arad, 7 Sept.

În timpul zilei de ieri d. N. Săveanu, ministrul sănătății publice însoțit de dl I. Georgescu, prefectul județului și dr. Demian, director regional al serviciului sanitar, a vizitat toate spitalele și așezămintele sanitare din oraș rămând pe deplin mulțumit de cele văzute.

În special d. ministru Săveanu a rămas pe deplin încântat de ordinea, curățenia și disciplina ce domnește la spitalul județean aducând cuvinte de mulțumire și pentru felul cum sunt tratați bolnavii. Dsa a promis că va trimite spitalelor din Arad cât mai în grabă lenjerie, instrumente și tot materialul de care au nevoie.

După amiază d. n. Săveanu, Georgescu și dr. Demian au vizitat spitalul și băile din Lipova.

Din cauza sărbătorii de azi (Sf. Maria) ziarul nostru va apare Joi la orele obicinuite.

Trecerea Suveranilor prin Iași

Azi dim. M. M. L. Regele și Regina cu membrii Familiei Regale vor trece prin Iași în drum spre Chișinău.

Trenul regal se va opri numai câteva minute la gara locală, unde Suveranii vor fi salutați de reprezentanții autorităților militare și civile.

Vizite administrative

D. Crăsnaru, secretar general al ministerului de interne, a sosit, ieri în localitate. Azi d-sa va pleca în județ însoțit de d. prefect Georgescu.

Un congres panrus la Paris

Zilele trecute s'a ținut la Belgrad o conferință a emigranților ruși care a decia convocarea unui congres panrus în luna Octombrie la Paris, pentru a se un toate partidele antibolșevice, social-democrații, cadelții democrați și mozarhiști. La congresul din Paris nu se va discuta de loc formavitoare de guvernământ în Rusia lăsdând să hotărască asupra ei poporul rus după prăbușirea bolșevicilor.

Amnestie pentru emigranții ruși?

BERLIN, 4. — Ziarul „Montag Morgen“ afirmă că a sosit din sursă sigură, cumcă guvernul sovietic va publica cu prilejul aniversării revoluției din Octombrie un decret de amnistie generală pentru emigranții ruși al căror număr se ridică la două milioane. Guvernul sovietic e convins că cel puțin jumătate din emigranți se vor servi de această ocazie pentru a se reintoarce în Rusia.

Proiectul de buget al Franței

Paris 5. — În legătură cu bugetul pe 1926 d. Caillaux declară: „Dacă planul Dawes va fi aplicat în întregime — lucru de care nu ne îndoiim — anuțiile cari decurg, vor trece, începând dela 1930, de 1 miliard 500 milioane, îngăduindu-ne să facem față angajamentelor noastre.“

Din culisele diplomatiei internationale

Sovietele își vâra coada peste tot

De câteva zile se află, la ordinea zilei în fața Ligii Națiunilor, dezbaterile asupra posesiunii vilaietului Mossul.

Republica turcă, după pacea de la Lausanne revendică pentru ea acest vilaiet, care actualmente face parte din regatul Irakului al regelui Feisal.

Turcia pretinde că acest vilaiet îi este absolut indispensabil atât din punctul de vedere economic cât și etnic Turciei.

D. Amery, ministrul coloniilor, susține că vilaietul Mossul este, în mare parte, locuit de Arabi și de Kurzi și numai trei la sută sunt Turci.

Republica turcă crede că populațiile de acolo, adică kurzii în majoritate, sunt turci și arabii ar fi în minoritate.

Toate aceste argumente sunt invocate în favoarea tezei enguze, care mai cere un mandat de 30 ani asupra Irakului.

Nu este greu de închipuit că consiliul Ligii Națiunilor va aproba teza engleză.

Republica turcă crede că populațiile de acolo, adică kurzii în majoritate, sunt turci și arabii ar fi în minoritate.

Republica turcă crede că populațiile de acolo, adică kurzii în majoritate, sunt turci și arabii ar fi în minoritate.

Republica turcă crede că populațiile de acolo, adică kurzii în majoritate, sunt turci și arabii ar fi în minoritate.

Republica turcă crede că populațiile de acolo, adică kurzii în majoritate, sunt turci și arabii ar fi în minoritate.

Nu intră nici în concepția politică a coilor guvernării din Angora să se lase intimidați și să primească soluții ce nu le convin.

Ca republică națională laică, Turcia urmărește ca și Sovietele redobândirea la viața independentă a tuturor popoarelor musulmane ale Asiei și ale Africii.

Victoria poporului turc contra grecilor se datorește ajutorului moral și material dat de Soviete și de lumea musulmană.

Trebuie să vie la cârmă puternicul partid conservator de azi — care a obținut la alegeri mandate ce nu le obținuse niciodată — ca politica tradițională a Angliei să revie cu mai multă recrudescență.

Victoria fără precedent a conservatorilor englezi în alegeri se datorează înfrângerilor externe; concesiuni față de guvernul din Angora, față de naționaliștii egipteni al lui Zaglul. Anglia trăiește prin coloniile sale și prin concesiunile sale în toate părțile globului.

Întâ de ce noul guvern înfrângând pe naționaliștii egipteni, caută să tragă și fo loasce ce decurgeau din victoria contra Turciei, roade ce se pierdau în bună parte prin pacea de la Lausanne.

Anglia nu mai înțelege să lase amenințate nici granițele Irakului, drumul spre India, nici libertatea Strâmtoilor. Ceice vor încerca să meargă contra acestor două dorințe ale ei, vor simți apăsând asupra le puterea ei semăsurată.

Devizele și valuta.

Rador, 7 Septembrie

Table with columns for Zurich, Berlin, Amsterdam, New-York, Londra, Paris, Milano, Praga, Budapesta, Belgrad, București, Varșovia, Viena. Sub-sections: BURSA, Deschiderea, Inchiderea, Valute.

Cursul devizelor București

pe ziua de 7 Sept. 1925.

Table with columns for Paris, Berlin, Londra, New-York, Italia, Elveția, Viena, Budapesta, Praga, Napoleon, Mărci, Leva, Lire otomane, Sterline, Francezi, Elvețieni.

Table with columns for Italiani, Drachme, Dinari, Dolari, Marca poloneză, Coroane austriacă, maghiară, cehoslovacă.

Atențiune! Stefan Stein

se află acum în Arad, Strada Ioan Calvin No. 7-9, Etaj II. Fostă firmă Stein și Fosztó din Strada Stroescu (Teleki-u.) Confectionează haine, pardisiuri paltoane elegante, după ultima modă.

La cerința onor. PUBLIC FE MENIN, iar am introdus în prăvălia mea vânzarea

pălăriilor femești

Cele mai delicate și fine modele noi de pălării din catifea și filș se pot vedea în galantariul meu. Alexandru Hoffmann ARAD, Edificiu Fischer Eliz.

Aduc la cunoștința onor. Public feminin, că la cerința clientelei mele iar am introdus în atelierul meu, vânzarea postavurilor, pentru pardisiuri, costumuri și paltoane femești, așa, că mă aflu în situația plăcută să pregătesc după măsuri, la comandă, nu numai din postavurile aduse de onor. clientelei mele, ci și din postavurile mele la atelier depozitate, haine, costumuri, paltoane de toamnă și iarnă.

Varga croitor pt. dame, Arad, Strada Eminescu fost (Deak Ferenc-utca) No. 10.

E în interesul fiecărei Dame înainte de a-și procura blănurile de iarnă să cerceze prăvălia de blănar a lui

STEFAN ZAGONY

Arad, Strada Consistorului (fost Baththyány-utca), unde se află un bogat asortiment de blănuri splendide. Văpșiri de blănuri se primesc pe prețuri etnice. (1719) Prețuri moderate! Servire punctuală!

Pentru băeți și fete șepci studențești

ori și ce confectionare mai bine, repede, pe prețuri convenabile se pot comanda și cumpăra la întreprinderea cea mai veche și de încredere în aceasta branșă la firma: HENRIC SCHÄFFER ARAD, BUL. REG. MARIA 25. (1698)

Arbitraj Comercial

De multă vreme cercurile comerciale europene și în special Camera de Comerț Internațională au făcut sforțări pentru a determina Statele a căror legislație sau jurisprudență refuză să recunoască validitatea clauzei de arbitraj inserată în contractele dintre comercianți, să adopte măsurile necesare pentru recunoașterea validității clauzei compromisorie.

lor actuală și să nu adopte în viitor dispozițiuni care ar putea împiedica eficacitatea acordului de arbitraj mai cu seamă în materie comercială.

2. Să asigure executarea sentințelor arbitrale pronunțate teritoriul lor.

3. Că tribunalele lor naționale, sesizate de un litigiu relativ la un contract ce conține o clauză compromisorie valabilă să trimească pe intereseți la cererea uneia din părți înaintea judecătii arbitrilor.

Numai dacă compromisul sau clauza compromisorie sunt inoperante. Tribunalele vor putea judeca litigiul.

Procedura și constituția Tribunalului Arbitral e determinată de voința părților (instrucțiune nu este contrarie dispozițiilor imperative ale legislației locale) și de legiuitorul teritorial.

Legislația actuală a României este în armonie cu dispozițiunile Protocolului, codul nostru de procedură recunoscând validitatea clauzei compromisorie. În consecință țara noastră nu are de așteptat să ratifice proiectul de lege, a cărui adoptare va contribui la mărirea creditului țării și a comercianților săi în străinătate, prin însușirea lichidării diferendelor în materie comercială.

Prin acest Protocol Statele semnatare se îndatoroesc:

1. Să modifice legislația sau jurisprudența

1. Să modifice legislația sau jurisprudența

Plecarea și sosirea trenurilor în gara Arad.

Table with columns for Plecarea (Teiuș, Timișoara, Curtici, Brad, Oradea-Mare, Pecica, Jimbolia, Otlaca) and Sosirea (Teiuș, Timișoara, Curtici, Brad, Oradea-Mare, Pecica, Jimbolia, Otlaca). Includes train numbers and times.

Cale Ferate Arad-Podgoria

Mersul trenurilor

Large table showing train schedules for routes: Arad-Ghioroc, Ghioroc-Pâncota, Ghioroc-Radna. Includes columns for train numbers, distances, and arrival/departure times.

*) La Otlaca, trenul personal către Sântana numai la trenul accelerat spre Arad are legătură.